

Monet broker

Trgovanje na Banjalučkoj berzi BLSE

TRGOVINA NA BANJALUČKOJ BERZI HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

- Trgovanje putem eTrader (desktop verzija) i mTrader aplikacija (mobilna verzija)

TRGUJTE ELEKTRONSKIM PUTEM I OSTVARITE NIZ PREDNOSTI KAO ŠTO SU:

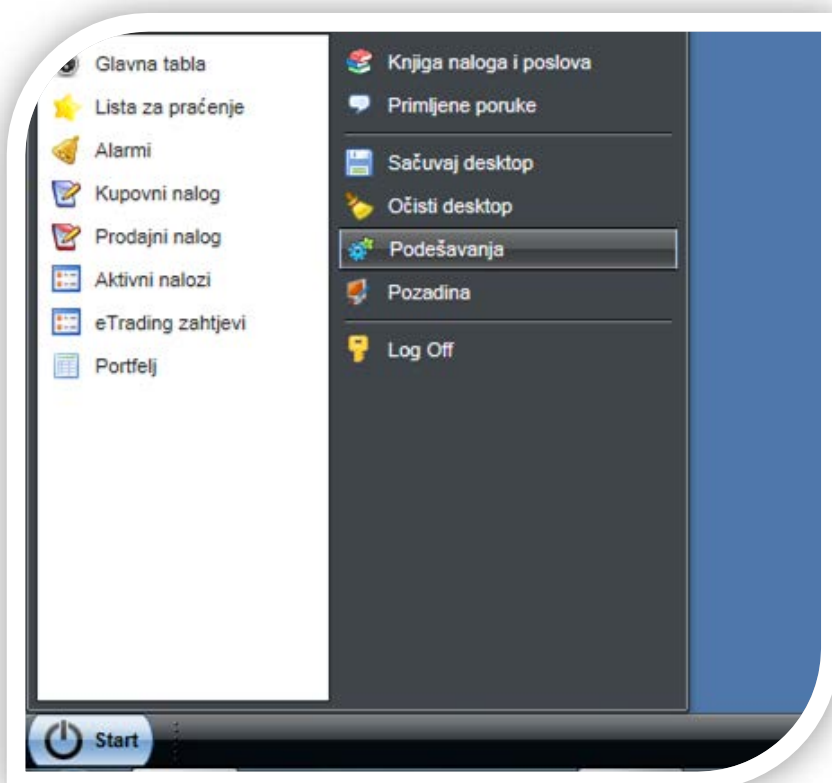
- Niže provizije za trgovanje i do 60% u odnosu na redovni Tarifnik
- Uvid u stanje novca i hartija od vrijednosti u bilo koje doba dana ili noći
- Pregled transakcija na sistematičan način
- Uvid u količine i cijene na tržištu u realnom vremenu
- Izdavanje naloga za kupoprodaju hartija od vrijednosti na jednostavan i brz način, čak i ako ste u pokretu, koristeći našu mTrader aplikaciju.

Uputstvo za instalaciju, korišćenje i prijavu na sistem eTrader aplikacije, možete naći [Ovdje](#)

Ukoliko želite da aktivirate mTrader aplikaciju, neophodno je prvo da aktivirate eTrader aplikaciju, putem koje omogućavate trgovanje putem mTradera.

Aktiviranje mTrader aplikacije, kroz eTrader aplikaciju se vrši na sljedeći način:

Korak 1.

Korak 2.

The screenshot shows a settings window titled "Podešavanja". It is divided into two sections: "OSNOVNI PODACI" and "POSTAVLJANJE".

- OSNOVNI PODACI:**
 - Ime/Naziv: Anikić (Svetislav) Milomir
 - E-mail: (empty field)
 - mTrader: Onemogućeno (dropdown menu is open)
- POSTAVLJANJE:**
 - Stara lozinka: (empty field)
 - Nova lozinka: (empty field)
 - Nova lozinka (potvrda): (empty field)

At the bottom of the window, there are two buttons: "Sačuvaj" and "Otkazi".

Nakon odabira opcije "Sačuvaj", sa vašeg mobilnog uređaja mTrader aplikaciji možete pristupiti [Ovdje](#)

NAPOMENA: Zbog veće sigurnosti, preporučuje se instaliranje i podešavanje "2FA" autentifikacije pomoću aplikacije "Google authenticator". Aplikaciju možete preuzeti [Ovdje](#).

Trgujte na berzi preko mobilnog telefona

- Kupujte i prodajte hartije od vrijednosti na jednostavan način.
- Provjerite stanje vašeg novca i hartija od vrijednosti u svakom trenutku.
- Pregledajte tržište i vaše poslove gdje god da se nalazite.
- Trgujte bezbjedno koristeći dvostepenu (2FA) autentifikaciju.

- Vrste hartija od vrijednosti , segmenti trgovanja i vrste naloga koje je moguće unijeti u Berzanski system trgovanja

VRSTE HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

Na Banjalučkoj berzi hartija od vrijednosti možete trgovati:

- Vlasničim instrumentima:
 - Akcijama privrednih društava i

- Udjelima otvorenih investicionih fondova
- Dužničkim instrumentima:
 - Obveznicama koje emituje Republika Srpska
 - Obveznicama emitovanim od strane jedinica lokalne samouprave (Municipalne –Opštinske obveznice) i
 - Trezorskim zapisima (nekamatonsne hartije od vrijednosti sa rokom dopsijeća do godinu dana)

❖ REDOVNO TRGOVANJE

SEGMENTI TRGOVANJA

Na Banjalučkoj berzi hartija od vrijednosti, vlasničkim instrumentima u okviru redovnog trgovanja se trguje na Službenom i slobodnom tržištu.

Akcijama na Službenom tržištu se trguje Kontinuiranom metodom, poštujući sljedeći vremenski raspored:

1. 08:30h-09:30h-Faza prije otvaranja tržišta: Moguć unos i povlačenje naloga (u ovoj fazi se ne zaključuju poslovi)
2. 09.30h + “random time” (0 -120 sekundi) –Faza otvaranja tržišta – Moguć unos ali ne i povlačenje naloga na hartijama koje su predmet transakcija na otvaranju tržišta. Izmjena kupovnih naloga je moguća sa povećanjem cijene i količine naloga, dok je kod prodajnih naloga moguće vršiti snižavanje cijene i povećanje količine.
3. 09.30h + “random time”- 13:00h – Faza zaključivanja poslova
4. 13:00h – Faza zatvaranja tržišta

Napomene:

- Dnevni limit odstupanja cijene od prethodnog dana ne može iznositi više od 20% (statički limit).
- U fazi 3., ukoliko dođe do odstupanja cijene za više od 3% u odnosu na cijenu iz prethodnog dana kada se trgovalo hartijom od vrijednosti, poslovi se ne zaključuju momentalno, nego se trgovanje odlaže za maksimalno 20 minuta, kako bi se drugi investitori mogli priključiti trgovanju.

Pregled hartija od vrijednosti koje se nalaze na Službenom tržištu možete naći [Ovdje](#). Akcijama na Slobodnom berzanskom tržištu se trguje Aukcijskom metodom trgovanja, prema sljedećem rasporedu:

1. 08:30h-12:00h- Faza prije otvaranja tržišta: Moguć unos i povlačenje naloga (u ovoj fazi se ne zaključuju poslovi)
2. 12:00h + “random time” (0 -120 sekundi) –Faza otvaranja tržišta – Moguć unos ali ne i povlačenje naloga na hartijama koje su predmet transakcija na otvaranju tržišta. Izmjena kupovnih naloga je moguća sa povećanjem cijene i količine naloga, dok je kod prodajnih naloga moguće vršiti snižavanje cijene i povećanje količine.
3. 13:00h + “random time” (0 -120 sekundi) -Faza otvaranja tržišta – Ova faza postoji samo ukoliko cijena iz transakcije odstupa za više od 3% u odnosu na posljednju tržišnu cijenu. Moguć unos ali ne i povlačenje naloga na hartijama koje su predmet transakcija na otvaranju tržišta. Izmjena kupovnih naloga je moguća sa povećanjem cijene i količine naloga, dok je kod prodajnih naloga moguće vršiti snižavanje cijene i povećanje količine.

Napomena:

- Ne postoji dnevni limit cijene, cijena može odstupati $\pm\infty$ u odnosu na posljednju tržišnu cijenu

Pregled hartija od vrijednosti koje se nalaze na Slobodnom berzanskom tržištu možete naći [Ovdje](#).

U okviru Slobodnog berzanskog tržišta nalaze se još dva tržišta, i to:

- Hartije od vrijednosti emitenata koje se nalaze u stečajnom ili likvidacionom postupku i
- Hartije od vrijednosti emitenata koji kasne sa objavljivanjem finansijskih informacija .

Trgovanje hartijama od vrijednosti emitenata koji su u stečajnom ili likvidacionom postupku se odvija svakog petka u sedmici prema rasporedu koji važi za aukcijski način trgovanja.

Trgovanje hartijama od vrijednosti emitenata koji kasne sa objavljivanjem finansijskih informacija se odvija svakog četvrtka u sedmici prema rasporedu koji važi za aukcijski način trgovanja.

Trgovanje obveznicama je moguće kontinuiranom ili aukcijskom metodom, koje važi i za tržište akcija. Obveznicama čiji je emitent Republika Srpska ili jedinica lokalne samouprave (opština), ili u slačuju ako je Republika Srpska garant za emisiju istih, obavezno se uvrštavaju na Službeno tržište i trguje se kontinuiranom metodom.

Pregled aktivnih obveznica koje kotiraju na tržištu Banjalučke berze možete pronaći [Ovdje](#).

VRSTE NALOGA KOJE JE MOGUĆE UNIJETI U BERZANSKI SISTEM TRGOVANJA (BST)

S obzirom na cijenu, postoje pet vrste naloga, i to:

- tržišni nalog – klijent ne postavlja cijenovno ograničenje,
- limitirani nalog – klijent postavlja prihvatljivu cijenu za kupovinu (najvišu) ili prodaju (najnižu),
- tržišni u limitirani – je nalog koji se unosi kao tržišni i izvršava po najboljoj cijeni suprotnog naloga. Ako se nalog ne može u cijelosti izvršiti po cijeni suprotnog naloga, nalog se pretvara u limitirani nalog za preostalu količinu po cijeni po kojoj je djelimično izvršen i
- stop nalog – unosi se dodatni parametar, stop cijena. Kada se na tržištu dostigne stop cijena, nalog se automatski aktivira kao tržišni nalog (stop tržišni nalog) odnosno limitirani nalog (stop limitirani nalog), te izvršava ako postoje uslovi na tržištu i
- slobodni nalog- ukoliko se odabere ova vrsta naloga, cijena se ne unosi jer se slobodnim nalogom daje pravo brokeru da po vlastitom nahođenju , a u najboljem interesu klijenta, izvrši nalog po cijeni za koju smatra da je najpovoljnija. S obzirom na vrijeme trajanja, slobodni nalog može biti samo dnevni nalog.

The screenshot shows a window titled 'Naloga' (Orders) with a 'Parametri' (Parameters) section. The 'Tržište' (Market) dropdown is open, showing options: Tržišni, Limitirani, Stop tržišni, Stop limitirani, Tržišni u limitirani, and Slobodni. The 'Trajanje' (Duration) is set to 'Dnevni' (Daily). The 'Način isplate' (Payment method) is 'Definisano ugovorom' (Defined by contract). The 'PORTFOLIO' section shows 'Račun' (Account) as 'Novac' (Cash) and 'Količina hartije u portfelju' (Quantity of shares in portfolio) as 0. Buttons 'Pošalji' (Send) and 'Otkazi' (Cancel) are at the bottom.

Odabir naloga iz eTrader aplikacije se vrši u šablonu naloga:

Tržišni nalozi

Tržišni nalozi su dnevni nalozi, u kojima nije određena cijena. Tržišni nalozi u BST sistemu na trgovanju imaju oznaku “market”. Tržišni nalozi mogu se koristiti samo u kontinuiranom načinu trgovanja.

Tržišne naloge nije dozvoljeno kombinovati sa dodatnim uslovima količine izvršenja, dodatnim uslovima vremena izvršenja i skrivenom količinom.

Limitirani nalozi

Limitirani nalog je nalog u koji se unosi cijena i koji omogućava izvršenje poslova samo do limitirane cijene, određene prilikom unošenja naloga. Limitirani nalozi mogu se koristiti u kontinuiranom i aukcijskom trgovanju.

Sa limitiranim nalogima dozvoljeno je kombinovati više različitih dodatnih uslova, pri čemu se poslovi izvršavaju do utvrđenog limita u nalogu, imajući u vidu metod trgovanja i stanje tržišta. Limitirani nalozi se dalje dijele na:

- nalozi bez dodatnih uslova;
- nalog sa dodatnim uslovom skrivene količine,
- nalozi sa dodatnim uslovima količine izvršenja,
- nalozi sa dodatnim uslovima vremena izvršenja.

Limitirani nalog sa dodatnim uslovom skrivene količine

Nalog sa skrivenom količinom je nalog u kome se ukupna količina naloga ne prikazuje na tržištu. Na tržištu se prikazuje samo vidljiva količina, a preostali dio količine se pohranjuje u skrivenoj količini, koja je skrivena od tržišta. Minimalna vrijednost naloga sa skrivenom količinom je 10.000 KM, od čega vidljiva količina mora biti minimalno 5.000 KM. Vidljiva vrijednost naloga mora iznositi najmanje 1% od skrivene vrijednosti u nalogu. Kombinovanje skrivene količine sa tržišnim i “tržišni u limitirani” nalogima nije moguće. Takođe, kombinovanje sa nalogom sa dodatnim uslovom količine izvršenja “sve ili ništa” nije dozvoljeno. Nalog sa dodatnim uslovom “minimalne količine svih zaključenih poslova” (M) na tržištu se prikazuje sa skrivenom količinom.

Limitirani nalozi sa dodatnim uslovima količine izvršenja

Nalozi sa dodatnim uslovima količine izvršenja su nalozi, kod kojih se pored obaveznih elemenata pri unosu naloga i cijene, određuje i najmanja količina sa kojom je moguće zaključiti posao. Nalozi sa dodatnim uslovima količine izvršenja, u pregledu naloga za hartije od vrijednosti, prikazuju se odvojeno od ostalih naloga, te su i različito označeni. Kod ovih naloga moguće je koristiti dodatne uslove vremena izvršenja (dnevni, otvoreni, nalog do određenog datuma). Cijene naloga sa dodatnim uslovima količine izvršenja ne ulaze u izračunavanje otvarajuće cijene u kontinuiranom

trgovanju, a u aukcijskom trgovanju ulaze u izračunavanje otvarajuće cijene samo ako nije moguće utvrditi ovu cijenu na osnovu naloga bez dodatnih uslova količine izvršenja. Cijene iz naloga sa dodatnim uslovima količine izvršenja ne prikazuju se u najboljoj kupovnoj i najboljoj prodajnoj cijeni. Vrste naloga sa dodatnim uslovima količine izvršenja su:

- "sve ili ništa" nalog;
- nalog sa minimalnom količinom svih zaključenih poslova.

"Sve ili ništa" nalog (A)

"Sve ili ništa" nalog je nalog, koji se izvršava samo u cijelosti u jednoj ili nekoliko simultanih transakcija, u suprotnom uopšte se ne izvršava. Kombinovanje sa tržišnim i "tržišni u limitirani" nalogima nije moguće. Unos skrivene količine nije moguće.

Nalog sa minimalnom količinom svih zaključenih poslova (M)

Nalog sa minimalnom količinom svih zaključenih poslova je nalog, kod kojeg se poslovi zaključuju samo sa količinom koja je jednaka ili veće od minimalne količine, koju je odredio klijent člana berze. Minimalna vrijednost naloga sa minimalnom količinom svih zaključenih poslova iznosi 10.000 KM, a vrijednost minimalne količine naloga najmanje iznosi 5.000 KM. Vidljiva vrijednost naloga mora iznositi najmanje 1% od skrivene vrijednosti u nalogu. Ako u slučaju djelimičnog izvršenja naloga preostane količina koja je manja od minimalne količine naloga, nalog se modifikuje u nalog sa minimalnom količinom koja je jednaka neizvršenoj količini. Nalog sa minimalnom količinom se kombinuje sa nalogom sa skrivenom količinom. Kombinovanje sa tržišnim i "tržišni u limitirani" nalogima nije moguće. Pri prikazivanju naloga na tržištu vidljiva je samo minimalna količina, dok je razlika između ukupne količine i minimalne količine pohranjena u skrivenoj količini.

Limitirani nalozi sa dodatnim uslovima vremena izvršenja

Svi limitirani nalozi mogu se odrediti i sa dodatnim uslovom vremena izvršenja. Pri tome je potrebno pored obaveznih elemenata naloga dodati vremenski uslov naloga:

- dnevni nalog,
- otvoreni nalog,
- nalog do određenog datuma,
- nalog sa rasponom i odstranjenjem neizvršene količine,
- nalog izvrši sve ili opozovi.

Dnevni nalog (D)

Dnevni nalog je nalog koji vrijedi samo za dan kada je unesen, dok neizvršene dnevne naloge BST automatski briše prije početka trgovanja sljedećeg dana.

Ukoliko u BST-u nije drugačije uneseno, nalog se smatra dnevnim. Pri unosu dnevnih naloga vrijede jednake karakteristike kao pri unosu ostalih limitiranih naloga.

Otvoreni nalog (GTC)

Otvoreni nalog je nalog koji vrijedi do njegovog izvršenja ili dok se ne opozove od člana berze koji je unio ovaj nalog. Otvoreni nalog vrijedi najviše 180 kalendarskih dana od dana unosa naloga, zadnje promijene naloga ili od dana potvrđivanja naloga. BST sistem omogućava pregled liste naloga koji će biti odstranjeni u određenom vremenskom periodu.

Nalog koji vrijedi do određenog datuma (GTD)

Nalog do određenog datuma je nalog koji vrijedi od trenutka unosa naloga do izvršenja naloga, odnosno do određenog datuma definisanog u nalogu. Nalog koji vrijedi do određenog datuma može vrijediti najviše 180 dana od dana unosa naloga, zadnje promjene naloga ili od dana promjene naloga. BST omogućava pregled liste naloga koji će biti odstranjeni do određenog datuma.

Nalog sa rasponom i odstranjenjem neizvršene količine (Immediate or Cancel - IOC)

Nalog sa rasponom i odstranjenjem neizvršene količine omogućava sa jednim unosom kupovinu ili prodaju hartije od vrijednosti po različitim cijenama do navedenog limita, pri čemu se neizvršeni dio naloga odstranjuje iz sistema. Drugi dodatni uslovi nisu dozvoljeni.

Nalog izvrši sve ili opozovi (Fill or Kill - FOK)

Nalog izvrši sve ili opozovi omogućava sa jednim unosom kupovinu ili prodaju hartije od vrijednosti po različitim cijenama do navedenog limita, pri čemu se nalog mora izvršiti u cijelosti (u jednoj ili više transakcija) ili se ne izvršava uopšte. Drugi dodatni uslovi nisu dozvoljeni.

“Tržišni u limitirani” nalozi (eng. Market to limit order MTL)

Tržišni u limitirani nalog je dnevni nalog koji se unosi kao tržišni nalog i izvršava se po najboljoj cijeni koja se nalazi na suprotnoj strani knjige naloga. Ako se nalog ne može u cjelosti izvršiti po cijeni suprotnog naloga, nalog se pretvara u limitirani nalog za preostalu količinu po cijeni po kojoj je djelimično izvršen. Tržišni u limitirani nalog može se koristiti u kontinuiranom trgovanju (faza prije otvaranja tržišta i faza otvorenog tržišta), dok korišćenje u aukcijskom trgovanju nije moguće.

Tržišni u limitirani nalog nije dozvoljeno kombinovati sa dodatnim uslovima količine izvršenja, dodatnim uslovima vremena izvršenja i skrivenom količinom.

Stop nalozi (eng. Stop orders)

Stop nalog je nalog za kupovinu (ili prodaju) hartija od vrijednosti po tržišnoj ili limitiranoj cijeni kada hartija od vrijednosti poraste iznad (ili padne ispod) „stop cijene“ (trigger price) koju je klijent odredio. Stop nalog je neaktivan i skriven od ostalih učesnika na tržištu sve dok se na tržištu ne dostigne „stop cijena“.

Razlikujemo dvije vrste stop naloga:

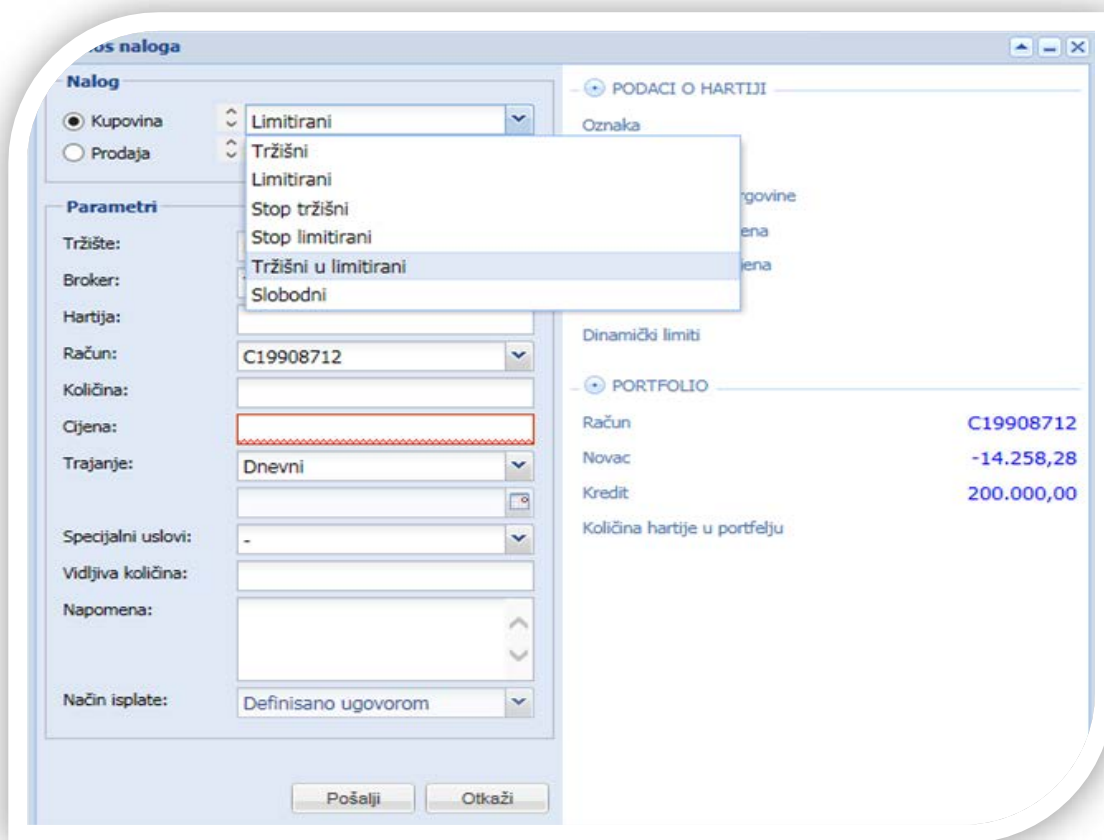
- Stop tržišni nalog – kada se dostigne stop cijena, stop tržišni nalog se automatski aktivira kao tržišni nalog i može se izvršiti ako postoje uslovi na tržištu;
- Stop limitirani nalog – kada se dostigne stop cijena, stop limit nalog se automatski aktivira kao limitirani nalog i može se izvršiti ako postoje uslovi na tržištu.

Stop nalozi su korisni za investitore koji žele da limitiraju gubitke na tržištu. Na primjer, ako je investitor na berzi kupio TLKM-R-A po 1,55 KM i može da prihvati finansijski gubitak od samo 0,10 KM po akciji, on može staviti stop nalog po 1,45 KM. Ako cijena TLKM-R-A padne na 1,45 KM, njegov nalog će se automatski aktivirati i unijeti na tržište po tržišnoj cijeni ili cijeni koju je odredio klijent.

Za detaljniji pregled načina i uslova izvršenja naloga, pogledajte [Priručnik za trgovanje](#)

Odabir ovih vrsta naloga u šablonu eTrader naloga se vrši iz padajućeg menija:

❖ VANBERZANSKO TRGOVANJE

➤ Blok poslovi

Blok posao predstavlja unaprijed dogovoren posao odnosno kupoprodaju hartija od vrijednosti između jednog kupca i jednog prodavca.

Uslovi za izvršenje blok posla:

- vrijednost transakcije iz blok posla mora iznositi minimalno 500.000 KM;
- količina hartija od vrijednosti iz blok posla pomnožena sa posljednjom tržišnom cijenom hartije od vrijednosti mora iznositi minimalno 500.000 KM i
- cijena iz blok posla ne može biti niža za više od 20% od posljednje službene tržišne cijene kada se trgovalo hartijom od vrijednosti.

Dokumentacija za izvršenje blok posla podrazumijeva:

- ✓ potpisan ugovor o berzanskom posredovanju sa našim društvom,
- ✓ potpisan ugovor o kupoprodaji hartija između kupca i prodavca (nije obavezno) i
- ✓ potpisan obrazac o blok poslu (Obrazac za prijavljivanje blok posla sa hartijama od vrijednosti (PBP)).

Datum plaćanja i prenosa hartija od vrijednosti sa prodavca na kupca utvrđuju sporazumno kupac i prodavac.

Svu neophodnu dokumentaciju i sve proceduralne aktivnosti u vezi izvršenja blok posla obezbjeđuju berzanski posrednici koji posreduju u izvršenje blok posla.

➤ Aukcija za paket akcija

Aukcija za paket akcija predstavlja ponudu akcija jednog ili više udruženih prodavaca izvan redovnog tržišta, po bilo kojoj cijeni, nezavisno od tržišne cijene.

Uslovi za organizovanje aukcije za paket akcija:

- Minimalna vrijednost paketa akcija je 200.000 KM ili
- Paket akcija predstavlja najmanje 5% od ukupnog broja emitovanih akcija određenog emitenta

Organizovanje aukcije za paket akcija inicira jedan ili više prodavaca, upućujući zahtjev berzanskom posredniku, koji nakon zaprimanja zahtjeva isti prosljeđuje Banjalučkoj berzi, koja obavještava javnost i kreira posebnu oznaku hartije od vrijednosti koja važi do isteka aukcije. Ukoliko u aukciji za paket učestvuje više prodavaca, neophodno je da svaki prodavac uputi zahtjev za organizovanje

aukcije berzanskom posredniku pojedinačno. Obrazac zahtjeva za organizovanje aukcije koji se dostavlja berzanskom posredniku možete preuzeti [Ovdje](#).

➤ **Kupovina hartija od vrijednosti u svrhu poklona**

Ukoliko želite da svoje najmilije obradujete vrijednim poklonom, možete to učinit na vrlo jednostavan način, tako što ćete nam dostaviti sljedeću dokumentaciju: kopiju lične karte poklonoprimca, rodni list za maloljetna lica i lična karta roditelja ili staratelja.

Takođe, prije izdavanja naloga za kupovinu hartija od vrijednosti, neophodno je da uplatite na depozitni račun naše brokerske kuće novčani iznos u vrijednosti kupovine.

Napomena. U skladu sa članom 55. Praviila o poslovanju brokersko-dilerskog društva "Monet broker" a.d. Banja Luka, vrijednost transakcije po nalogu za kupovinu u svrhu poklona ne može biti veća od 1.000,00 KM.

Prije predaje naloga za kupovinu u svrhu poklona, klijent je obavezan da potpiše izjavu, koja pored podataka o klijentu, sadrži i podatke o poklonoprimcu, podatke o hatijama od vrijednosti koje se kupuju, novčani iznos za kupovinu, kao i izričitu izjavu poklonodavca da kupuje hartije od vrijednosti u svrhu poklona i izričitu izjavu poklonoprimca da prihvata poklon.

VAŠ MONET BROKER

The logo for Monet Broker features the word "Monet" in a large, black, sans-serif font. To its right, the word "broker" is written in a smaller, black, sans-serif font. The letter "o" in "broker" is replaced by a red square containing a white graphic of a line graph with an upward-pointing arrow.

Ulica Jovana Dučića 23a
78 000 Banja Luka, Republika Srpska, BiH

mail@monetbroker.com

(385) 51 345-600

(387) 51 345-603

(387) 51 345-610